

**KIRGIZİSTAN TÜRKiYE MANAS ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
MALİYE ANABİLİM DALI**

**TÜRKiYE'DE BİREYSEL EMEKLİLİK  
SİSTEMİ: PROBLEMLER VE ÇÖZÜM  
ÖNERİLERİ  
(2007—2012)**

**(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

**Hazırlayan**

**Onur ERDOĞAN**

**Danışman**

**Doç.Dr. Damira CARAPOVA**

**BİŞKEK 2016**

## ÖZ

<b>Yazar</b>	:Onur ERDOĞAN
<b>Üniversite</b>	:Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
<b>Anabilim Dalı</b>	:Maliye
<b>Tezin Niteliği</b>	:Yüksek Lisans Tezi
<b>Sayfa Sayısı</b>	: 126+XX
<b>Mezuniyet Tarihi</b>	: 09/09 /2016
<b>Tez Danışmanı</b>	:Doç. Dr. Damira CARAPOVA

### **TÜRKİYE’DE BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ ( PROBLEMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ) ( 2007-2012)**

Türkiye’de sosyal güvenlik sisteminin bir tamamlayıcısı olan Bireysel Emeklilik Sistemi (BES), katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu ve özel emeklilik ürünlerinin satışı ve bireysel katkı paylarının toplanması ile ilgili emeklilik branşı faaliyet ruhsatı almış emeklilik şirketlerinin yetkilendirildiği bir sistemdir. Bu sistemde, katılımcılar tarafından ödenmiş katkı payları emeklilik yatırım fonları vasıtasıyla yatırıma yönlendirilmekte ve böylece emeklilik dönemi boyunca yeterli bir emeklilik gelirin sağlanması amaçlanmaktadır.

BES çerçevesinde biriken fon büyüklüğü 2011 yılında GSYH’nın sadece yüzde 1,3’ü düzeyindedir. Bireysel emeklilik sisteminin başarılı olmasının önünde önemli engeller bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi yukarıda da vurgulandığı üzere BES’in işletim masraflarının dünyadaki seviyeler dikkate alındığında oldukça yüksek olmasıdır. Bu durum, sisteme girişi caydırdığı gibi sistemden çıkışı da teşvik etmektedir. İlk 6 yıl içerisinde her on kişiden ikisi sistemden çıkma yoluna gitmiştir. Bireysel Emeklilik

Sisteminde arzu edilen başarıya ulaşılması için para biriktirme umuduyla sisteme dahil olan bireylerin güvenlerinin kaybedilmemesi adına kesintilerin anaparadan yapılmaması olumlu ve iyileştirici olabilir Katılımcıların diğer ülke örneklerinde olduğu gibi hiçbir transfer bedeli alınmaması koşuluyla emeklilik hesabındaki tüm birimlerini çekerek bir emeklilik şirketinden diğer şirkete geçebilmeleride olumlu bir etken olabilecektir.

Bireysel Emeklilik Sistemindeki sistemsel sorunlara tek taraflı bakılmaması,sistemde istikrarın sağlanmasına faydalı olacaktır.Bilimsel çalışmaların yapılması sistem içindeki sorunların çözümüne olumlu etki yaratabilir.

### **Anahtar Kelimeler**

Bireysel Emeklilik Sistemi,Bireysel Emeklilik Sistemi uygulamasında yaşanan problemler, Bireysel Emeklilik Sistemine yönelik çözüm önerileri.

## **КЫСКАЧА МАЗМУНУ**

<b>Даярдаган</b>	: Онур Ердоган
<b>Университет</b>	: КыргызТүрк«Манас»Университети
<b>Багыты</b>	: Финансы
<b>Диссертациянын түрү</b>	: Магистрдик диссертация
<b>Беттердин саны</b>	: 126+XX
<b>Бүтүрүү датасы</b>	: 09/09/2016
<b>Илимий жетекчи</b>	: э.и.к.доц. Дамира Жарапова

### **ТҮРКИЯДАГЫ ЖЕКЕ МЕНЧИК ПЕНСИЯ СИСТЕМАСЫ (КӨЙГӨЙЛӨР ЖАНА АЛАРДЫ ЧЕЧҮҮ ЖОЛДОРУ) (2007-2012)**

Түркиядагы социалдык камсыздоо системасына кошумча болгон жеке менчик пенсия системасы (ЖМПС) катышуусу ыктыярдуулукка негизделген жана жеке пенсия өнүмдөрүн сатууга жана жеке чегеримдерди чогултууга пенсия тармагында уруксаат алган пенсиялык компанияларга ыйгарым укук берген система болуп саналат. Бул системада катышуучулар тарабынан төлөнгөн чегеримдер пенсиялык инвестициялык фонддор аркылуу аманатка жиберилет жана муну менен бүтүндөй пенсия мезгили боюнча жетиштүү пенсиялык кирешенин камсыз болушу күтүлөт.

ЖМПС алкагында жалпы фонд көлөмү 2011-жылы ички дүң продукциянын 1,3 пайызын гана түзгөн. Жеке менчик пенсия системасынын ийгилигине бир нече факторлор тоскоолдук кылып келет. Булардын эң маанилүүсү ЖМПСын операциялык чыгымдарынын дүйнөдөгү деңгээлди эске алганда аябай жогору болушу. Бул абал системага кирүүнү төмөндөтүү менен катар, системадан чыгууну да өбөлгөлөйт. Биринчи алты жылда он кишиден экөөсү системадан чыгуу жолун тандашкан. Пенсия системасында кааланган ийгиликке жетүү үчүн акча каражаттарын үнөмдөө үмүтү менен системага кошулган тараптардын ишеничин жоготпоо максатында негизги фонддон

каражаттарды кармап калбоо жакшыраак жана оң натыйжаларды бермек. Катышуучулардын башка өлкөлөрдүн мисалындагыдай эле эч кандай которуу (трансфер) баасын албоо жана пенсиялык эсептен бүт каражаттарды алуу шарты менен бир пенсия уюмунан экинчисине которулуп өтүү мүмкүнчүлүгү оң бир натыйжа боло алмак.

Жеке менчик пенсия системасындагы тутумдуу көйгөйлөрдү ар тараптуу карап чыгуу тутумдун ичинде туруктуулукту камсыз кылууда пайдалуу боло алат. Илимий иштерди аткаруу система ичиндеги көйгөйлөрдү чечүүдө оң бир натыйжа пайда кылат.

### **Негизги сөздөр**

Жеке менчик пенсия системасы, жеке менчик пенсия системасын колдонууда пайда болгон көйгөйлөр, жеке менчик пенсия системасындагы көйгөйлөрдү чечүү.

## **ABSTRACT**

<b>Prepared by</b>	: Onur ERDOĞAN
<b>University</b>	: Kyrgyz-Turkish Manas University
<b>Department</b>	: Finance
<b>Research type</b>	: Master Thesis
<b>Page quantity</b>	: 126+XX
<b>Completion date</b>	: 09/09/2016
<b>Scientific Adviser</b>	: Associate professor Damira CARAPOVA

### **THE PRIVATE PENSION SYSTEM IN TURKEY ( PROBLEMS AND SUGGESTIONS FOR THEIR SOLUTION ) (2007-2012)**

Private Pension System (PPS), which is an addition to the social security system in Turkey, is a system based on voluntary participation. This system empowers private pension companies, which received the permit to operate in the pension sector, sell private pension products and collect individual contributions. In this system, contributions, paid by participants, are invested through pension funds, therefore, the necessary retirement income is provided during retirement.

The accumulated amount of the Fund under PPS was only 1.3 per cent of GDP in 2011. There are significant obstacles to the success of the private pension system. High operating costs compared to international level are the most important of them. These circumstances may result in abandonment of this system and withdrawal from it.

During the first six years, two out of ten went out of the system. To achieve the desired success in the private pension system, save money and maintain the confidence of individuals participating in the system, it is best not to make a deduction from the principal amount. The possibility of moving participants from one pension organization to another without deduction of

the cost of transfer and with removal from the retirement accounts of all assets, as well as in other countries, is an effective factor.

A versatile look and assessment of systemic problems in the private pension system, it would be useful to ensure the stability of the system. Conducting scientific work will be effective to solve the problems within the system.

**Key words:**

The private pension system, the problems arising in the application of the private pension system, solutions to the private pension system.

## АБСТРАКТ

<b>Подготовила</b>	: Онур Ердоган
<b>Университет</b>	: Кыргызско-Турецкий Университет «Манас»
<b>Направление</b>	: Финансы
<b>Вид исследования</b>	: Магистерская диссертация
<b>Количество страниц</b>	: 126+XX
<b>Дата завершения</b>	: 09/09/2016
<b>Научный руководитель</b>	: к.э.н. доц. Дамира Жарапова

### **ЧАСТНАЯ ПЕНСИОННАЯ СИСТЕМА В ТУРЦИИ (ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ) (2007-2012)**

Частная пенсионная система (ЧПС), которая является дополнением к системе социального обеспечения в Турции, является системой, основанной на добровольном участии. Данная система дает полномочия частным пенсионным компаниям, получившим разрешение на деятельность в пенсионной сфере, на продажу частного пенсионного продукта и сбор индивидуальных взносов. В этой системе, взносы, выплачиваемые участниками, вкладываются через пенсионные фонды, следовательно, обеспечивается необходимый пенсионный доход во время выхода на пенсию.

Накопленный размер фонда в рамках ЧПС в 2011 году составил лишь 1,3 процента от ВВП. Существуют значительные препятствия на пути к успеху частной пенсионной системы. Наиболее важными из них является высокие эксплуатационные расходы сравнительно с мировым уровнем. Данные обстоятельства могут способствовать отказу от данной системы и выходу из нее.

В течение первых 6 лет два человека из десяти вышли из системы. Для достижения желаемых успехов в частной пенсионной системе, экономии денег и сохранения доверия



отдельных лиц, участвующих в системе, лучше всего не производить вычет от основной суммы. Возможность перехода участников с одной пенсионной организации в другую без вычета стоимости перевода и со снятием с пенсионного счета всех средств, как и в других странах, является эффективным фактором.

Разносторонний взгляд и оценка системных проблем в частной пенсионной системе было бы полезно для обеспечения стабильности в системе. Проведение научных работ является эффективным для решения проблем внутри системы.

### **Ключевые слова**

Частная пенсионная система, проблемы, возникающие при применении частной пенсионной системы, решения, направленные на частную пенсионную систему.